

BIUDŽETINĖ ĮSTAIGA ŠIAULIŲ „AUŠROS“ MUZIEJUS

1	9	0	7	5	7	0	3	6
---	---	---	---	---	---	---	---	---

(įstaigos kodas)

PATVIRTINTA
Šiaulių „Aušros“ muziejaus
Direktoriaus 2024 m. kovo d.
veiklos įsakymu Nr. V1-

DARBUOTOJO, DIRBANČIO GRANDINIU PJŪKLU SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR.12

I. BENDROJI DALIS

1. Dirbti su grandininiu pjūkle gali ne jaunesnis kaip 18 metų asmuo, turintis pjūklininko kvalifikacijos pažymėjimą, nustatyta tvarka pasitikrinęs sveikatą, išklauses darbuotojų saugos ir sveikatos darbo vietoje bei gaisrinės saugos instruktavimus.
2. Darbuotojo darbo ir poilsio laikas nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Darbo kodekso nuostatomis.
3. Darbuotojas, nukentėjęs nelaimingo atsitikimo metu, turi nedelsiant kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą, pranešti tiesioginiam vadovui. Asmuo, matęs nelaimingą atsitikimą ar apie jį sužinojęs, turi suteikti nukentėjusiajam pirmąją pagalbą, jei reikia, iškviešti greitąją medicinos pagalbą tel. 112 ir pranešti įstaigos vadovui. Kol bus pradėtas tirti nelaimingas atsitikimas, įvykio vietą išlaikyti tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu. Jei tai kelia pavojų aplinkinių žmonių gyvybei ar sveikatai, gali būti daromi tik būtini pakeitimai, įforminus aktu.
4. Pranešimo apie darbo metu pastebėtus trūkumus tvarka - savavališkai nešalinti darbo priemonių, įrenginių ir pastatų gedimų, taip pat juose įrengtų darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos įtaisų gedimų; nedelsiant pranešti įstaigos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui, įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai bei darbuotojų atstovui apie darbo ir darbų saugos priemonių gedimus, apie padėtį darbo vietose, darbo patalpose, pavojų darbuotojų saugai ir sveikatai.
5. Darbuotojas gali atsisakyti dirbti darbus, kuriuos saugiai atlikti neapmokytas; jeigu įrankiai, įrenginiai techniškai netvarkingi; darbo aplinka kelia pavojų sveikatai ir gyvybei; jei kolektyvinės apsaugos priemonės neužtikrina apsaugos nuo rizikos veiksnių, o asmeninės apsaugos priemonės neišduotos; jei asmeninės apsaugos priemonės techniškai netvarkingos, nepatikrintos, neišbandytos.
6. Asmens higienos reikalavimai - dirbti tik su tvarkingais, švariais drabužiais, avalyne; rankas plauti tik tam skirtomis priemonėmis, nelaikyti maisto produktų darbo vietoje ir nevalgyti.
7. Už šios instrukcijos nevykdymą, darbuotojui taikoma LR įstatymų nustatyta drausminė, materialinė, administracinė atsakomybė, priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio ir pasekmių.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

8. Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai, dirbant grandininiu pjūkle:
 - 8.1. triukšmas;
 - 8.2. aštrūs, besisukantys mechanizmai;
 - 8.3. krentančios skiedros ir atplaišos;
 - 8.4. galimas medžių užvirtimas, netvarkingai sandėliuojama mediena;
 - 8.5. nepakankamas darbo vietos apšvietimas;
 - 8.6. terminiai nudegimai;
 - 8.7. mechanizmų bei įrankių saugaus eksploatavimo taisyklių nesilaikymas;
 - 8.8. priešgaisrinės saugos taisyklių nesilaikymas;

- 8.9. pasikartojantis fizinis krūvis;
 - 8.10. darbo poza;
 - 8.11. apsinuodijimo benzino garais rizika;
 - 8.12. nepalankios meteorologinės sąlygos.
9. Dirbantysis su grandininio pjūkle turi mokėti saugiai dirbti ir netrukdyti saugiai dirbti kitiems. Būtina laikytis grandininio pjūklo saugaus eksploatavimo instrukcijos, dirbti tik su techniškai tvarkingu grandininio pjūkle bei kitomis darbo priemonėmis ir įrankiais.
10. Darbo metu privaloma naudoti asmeninės ir kolektyvinės saugos darbe priemonės, laikytis įstaigos darbo tvarkos taisyklių, asmens higienos reikalavimų.
11. Darbo metu vartoti alkoholinius gėrimus bei narkotines medžiagas griežtai draudžiama..
12. Darbdavys, įvertinęs rizikos veiksnius ir vadovaudamasis nustatytomis normomis, privalo nemokamai aprūpinti darbuotoją asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Asmeninės apsaugos priemonės turi būti tvarkingos, tinkamo dydžio, nevaržančios judesių.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

13. Prieš pradėdamas dirbti, darbuotojas privalo apsirengti tvarkingais darbo drabužiais, užsisegti sagas, kad neliktų plėvesuojančių rūbo dalių. Apsiauti apsauginę avalynę, užsidėti asmenines saugos darbe priemonės.
14. Susipažinti su grandininio pjūklo eksploatavimo instrukcija ir su saugos ženklais pažymėtais ant grandininio pjūklo. Pradėti dirbti tik įsitikinus, jog pjūklo veikimo principas yra visiškai suprantamas ir aiškus.
- 1. pav. Galimi saugos ženklai.

Ženklo forma	Ženklo aprašymas, paskirtis	Ženklo forma	Ženklo aprašymas, paskirtis
	Atidžiai perskaitykite naudojimo instrukciją		Grandinės alyvos papildymas, alyvos siurblys
	Šį grandininį pjūklą gali naudoti tik apmokyti medžius pjauti asmenys.		Grandinės teptuvo reguliavimas
	Naudoti pjūklą jį laikant viena ranka gali būti pavojinga.		Išankstinio kuro pumpavimo (siurblio) mygtukas
	Būtina naudoti tinkamas ausų, akių bei galvos apsaugos priemones.		Karbiuratoriaus reguliavimas - Mišinys esant mažam greičiui
	Būtina naudoti tinkamas rankų ir kojų apsaugos priemones.		Karbiuratoriaus reguliavimas - Mišinys esant dideliame greičiui
	Įspėjimas! Gali įvykti atotrūkimas!		Karbiuratoriaus reguliavimas - Tuščiosios eigos greitis
	Avarinis sustabdymas		Rekomenduojamas maksimalus greitis
	Grandinės stabdžio veikimas		Garantuojamas garso galios lygis
	Alyvos ir benzino mišinys		

15. Nenaudoti grandininio pjūklo pavargus arba apsvaigus nuo alkoholio ar vaistų. Turi būti gera fizinė bei protinė sveikata, kad būtų galima saugiai naudoti grandininį pjūklą.

16. Patikrinti - ar gerai pritvirtintos grandininio pjūklo dalys (variklis, pjovimo juosta, grandinė); ar sklandžiai reguliuojamas kuro padavimas; ar teisingai įtempta grandinė. Teisingai įtempta grandinė turi laisvai suktis, o tarpas tarp pagrindinės žvaigždutės ir juostos turi būti didesnis kaip 1-2 mm.

17. Patikrinti kuro ir tepalo kiekį variklyje; sutepti juostą tepalu ir nuvalyti užterštas pjūklo dalis.

18. Gavus darbų užduotį, aptarti saugius atlikimo būdus bei organizacines priemones, patogiausiai susidėti pagalbines priemones.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

19. Darbo metu darbuotojas privalo naudoti asmenines apsaugos priemones:

19.1. Tam, kad apsaugoti akis ir veidą, būtina dirbti užsidėjus apsauginį veido skydelį. Į darbuotojo veidą grandininis pjūklas gali nusviesti medienos atplaišas, pjuvenas, nulūžusias šakas arba kitokias nuolaužas.

19.2. Naudoti klausos apsaugos priemones.

19.3. Dirbant su grandininio pjūklu visada būti užsidėjus kepuraitę ar šalmą. Kai dirbama po medžiais arba kai yra rizika užkristi tam tikram objektui, o taip pat įvertinant iškritimo iš medžio pavojų, privaloma būti užsidėjus kietą apsauginį šalmą.

19.4. Mūvėti apsaugines, neslystančias pirštines. Mūvint pirštines, paprasčiau suimti tvirtai grandininį pjūklą ir apsaugoti nuo šalčio bei vibracijos.

19.5. Avėti apsauginę darbo avalynę neslystančiais padais.

- 19.6. Jokiu būdu nevilkėti laisvų drabužių, neužsegamų švarkų, drabužių su platėjančiomis į apačią rankovėmis bei rankogaliais, šalikėlių, surišamų dirželių, kaklaraiščių, papuošalų ir pan., kuriuos galėtų įtraukti grandininis pjūklas arba kurie galėtų užsikabinti už medžių.
- 19.7. Drabužiai turi būti pasiūti iš patvarios, apsauginės medžiagos. Drabužiai turi būti aptempti, tačiau nevaržyti judesių. Kelnių klešnės neturi būti platėjančios ar pūstos, jos turi būti sukištos į batų aulus arba nukirptos trumpai
20. Niekada nedirbti su grandininio pjūklų esant vienam. Pasirūpinti, kad visada tam tikru atstumu nuo jūsų būtų kitas asmuo, kurį būtų galima pakviesti prireikus pagalbos.
21. Prieš pradėdamas pjauti darbuotojas turi įsitikinti, kad pavojingoje zonoje nėra pašalinių žmonių.
22. Užvedant grandininio pjūklo variklį, padėti jį ant lygaus žemės paviršiaus, kaire ranka laikyti už priekinės rankenos, tvirtai dešiniuoju keliu prispausti galinės rankenos galą ir dešine ranka traukti už starterio rankenėlės.
23. Paleidus pjūklo variklį, būtina leisti jam 1-2 min. veikti mažais apsisukimais (pjovimo grandinė, veikiant mažais apsisukimais, turi nesisukti).
24. Pradėti pjauti ir išimti pjūklą iš pjūvio reikia sklandžiai, be trūktelėjimų. Norint išvengti smūgio, pjūklo atramą reikia įremti į medį ir tik tada pradėti pjauti.
25. Dirbant su grandininio pjūklų, tarpusavio ryšiui palaikyti ir prireikus pirmajai pagalbai suteikti turi dirbti ne mažiau kaip 2 asmenys.
26. Pjauti medžius draudžiama pučiant stipriam vėjui, galinčiam pakeisti medžių virtimo kryptį, sukelti per ankstyvą jų vartimą ar skilimą.
27. Pjauti grandininio pjūklų galima pradėti padidinus variklio apsukas ir ėmus suktis grandinei. Jei įmanoma, kai grandinė paliečia pjaunamą objektą, į jį reikia patikimai atremti pjūklo pagrindą. Pereinant iš vienos vietos į kitą, pjūklo grandinė neturi suktis. Draudžiama pjauti pjūklą laikant aukščiau pečių lygio.
28. Dirbant grandininio pjūklų draudžiama:
- 28.1. paleidžiant variklį, lyną vynioti apie ranką;
 - 28.2. dirbti su neaštria grandine;
 - 28.3. leisti grandininio pjūklo varikliui veikti tuščiaja eiga dideliais apsisukimais;
 - 28.4. pjauti labai palinkusius medžius;
 - 28.5. nešti veikiantį grandininį pjūklą;
 - 28.6. pildant kuru grandininį pjūklą, naudoti atvirą ugrų;
 - 28.7. šakas genėti apžergus medį;
 - 28.8. stovėti ant genimo medžio;
 - 28.9. genėti šakas nuo medžio, kuris tuo pat metu pjaustomas;
 - 28.10. dirbti be asmeninės saugos darbe priemonių.
29. Naudoti tinkamo tipo degalų talpyklą.
30. Gaisro atvejui būti pasiruošus gesintuvą arba semtuvinį kastuvą.
31. Šalia degalų išteklių nerūkyti ir nenešti arti atviros liepsnos šaltinių, nesukelti kibirkščių.
32. Degalų bakelis gali būti veikiamas slėgio. Iš pradžių degalų bakelio dangtelį tik atlaisvinti ir palaukti, kol slėgis sumažės, tik paskui jį visiškai nuimti.
33. Jei degalų arba alyvos bakelio dangtelį sunku nuimti pirštais, pridėdamą veržliaraktį dėti į dangtelio griovelį ir sukti prieš laikrodžio rodyklę.
34. Degalų bakelį pildyti lauke, ant lygaus pliko žemės paviršiaus, tvirtai užsukti dangtelį. Degalų nepildyti patalpoje.
35. Nuo pjūklo nuvalyti išsiliejusių degalų likučius. Jokiu būdu degalų nepildyti, kol pjūklo variklis yra įkaitęs arba neišjungtas.
36. Nepalikti grandininio pjūklo sandėliuoti jo bakelyje esant degalų, nes jie gali pratekėti ir sukelti gaisrą.
37. Grandininį pjūklą patraukti bent 3 m atstumu nuo degalų pildymo vietos, ir tik tada bandyti užvesti variklį.
38. Neleisti pašaliniams stovėti šalia grandininio pjūklo, kai jį bandoma užvesti arba kai juo pjaunama. Į pavojingą zoną neįleisti pašalinių asmenų ir gyvūnų.

39. Neleisti niekam laikyti pjaunamo medžio ar kito objekto.
40. Pjauti pradėti tik prieš tai pasiruošus darbo vietą, įsitikinus, kad yra tvirta atrama kojoms ir numaćius, kaip būtų galima pasitraukti nuo krintančio medžio ar kito objekto.
41. Prieš užvedanti variklį įsitikinti, kad grandininis pjūklas nekliudo jokių objektų.
42. Pjūklo rankenos turi būti sausos, švarios, nesuteptos alyva ar degalais.
43. Grandininį pjūklą naudoti tik gerai vėdinamose vietose. Išmetamosios dujos, alyvos aerosoliai (skirtos grandininiam pjūklui tepti) arba susidariusios pjuvenos kenkia sveikatai.
44. Grandininio pjūklo transportavimui, uždėti tam skirtą kreipiančiosios juostos gaubtą.
45. Grandininį pjūklą nešti tik išjungus variklį; kreipiančioji juosta ir pjūklo grandinė turi būti nukreipta atgal už darbuotojo nugaros, o triukšmo slopintuvas nusuktas nuo darbuotojo kūno.
46. Nedirbti su grandininio pjūklų, laikant jį viena ranka! Nesilaikant šio nurodymo, darbuotojas, pagalbinkai arba šalia esantys asmenys gali patirti rimtų sužalojimų.
47. Kad būtų galima užtikrintai valdyti grandininį pjūklą, visada dirbti jį laikant abejomis rankomis, viena iš jų valdant įjungimo gaiduką. Kitu atveju, grandininis pjūklas gali nuslysti arba pasislinkti į šoną ir sužaloti.
48. Veikiant varikliui, tvirtai abiem rankomis laikyti pjūklą – dešine ranka laikyti už galinės, o kaire – už priekinės rankenos. Nykščiais ir kitais pirštais tvirtai apglėbti pjūklo rankenas. Tokiu būdu bus sumažinama atatranka ir nebus prarandamas pjūklo valdymas.
49. Niekada nepalinkti virš pjūklo arba nepjauti jį pakėlę į aukštį virš krūtinės lygio.
50. Įsitikinti, kad erdvėje, kurioje atliekami pjovimo darbai, nebūtų jokių kliūčių. Saugoti, kad kreipiančiosios juostos galas nepaliestų rąstgalių, šakų arba kitų kliūčių, į kurias gali atsitrengti pjovimo metu.
51. Pjaunant pasirinkus didelį variklio greitį, galima sumažinti atatrankos tikimybę. Pasirinkti ne visą ar nedidelį variklio greitį gali būti naudinga tuo atveju, kai sudėtingose situacijose valdyti grandininį pjūklą yra sunkiau; tai irgi padeda išvengti atatrankos tikimybės.
52. Pjūklo priežiūros darbus atlikti vadovaujantis grandininio pjūklo gamintojo galandinimo ir priežiūros nurodymais.
53. Naudoti tik gamintojo nurodytas keitimui skirtas atsargines kreipiančiąsias juostas ir grandines arba priimtinus jų atitikmenis.
54. Nenaudoti grandininio pjūklo, jei jis apgadintas, netinkamai sureguliuotas, nevysiškai ar nesaugiai surinktas.
55. Nenaudoti grandininio pjūklo su atsilaisvinusiu ar sugedusiu triukšmo slopintuvu. Įsitikinti, kad atleidus grandininio pjūklo droselio gaiduką, pjūklo grandinė nustoja sukstis.
56. Pjūklo varikliui veikiant, visada stengtis, kad pjūklo grandinė būtų kuo atokiau nuo kūno.
57. Pjaunant smulkius žabus ir medelius, dirbti ypač atsargiai, pjūklo grandinė gali pagauti ir įsukti smulkias nuopjovas bei sviesti jas į dirbantįjį.
58. Pjaunant medžius rąstams ar genint nuo rąstų šakas, kurie pjaunami gali pasiridenti, visada stovėkite įkalnėje nuo rąsto.
59. Pjaunant įtemptą šaką, būti budriam, kad išsilaisvinusi neatšoktų ir neparblokštų dirbančiojo
60. Pjauti stovint ant kopėčių yra ypač pavojinga, nes kopėčios gali pakrypti ar paslysti.
61. Abi pėdos turi būti ant žemės. Nedirbti užlipus aukštai.
62. Prieš nuleidžiant grandininį pjūklą ant žemės, variklis turi būti išjungtas.
63. Visus grandininio pjūklo techninio aptarnavimo darbus, kurie nėra aprašyti įrenginio naudojimo instrukcijoje, gali atlikti tik kompetentingi techninio aptarnavimo darbuotojai.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJ AIS

64. Įvykus nelaimingam atsitikimui, suteikti nukentėjusiajam pirmąją pagalbą, iškviešti greitąją medicinos pagalbą, pranešti darbų vadovui, išlaikyti nepakeistą atsitikimo vietą, jei tai negresia dirbančiųjų ir aplinkinių sveikatai ar gyvybei.
65. Pastebėjus gaisrą nedelsiant apie tai pranešti ugniagesiams bendruoju pagalbos telefonu 112, iškviešti į gaisravietę įstaigos vadovą, gesinti gaisrą turimomis gaisro gesinimo priemonėmis.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

66. Baigęs darbą, darbininkas privalo:

66.1. ištuštinti pjūklo kuro bakelį;

66.2. sutvarkyti darbo vietą, sudėti pjūklą, įrankius, kitas darbo priemones į saugojimo vietą;

66.3. persirengti švariais rūbais, asmenines apsaugos priemones padėti į joms skirtas vietas;

66.4. nusiplauti veidą ir rankas šiltu vandeniu su muilu;

66.5. apie visus trūkumus ir nesklandumus pastebėtus darbo metu, pranešti įstaigos vadovui ar jo įgaliotam asmeniui.

Instrukciją parengė UAB „Saugotyra“